

Sektörlerdeki Güncel Gelişmeler

İktisadi Araştırmalar Bölümü
2018 - 7

İÇİNDEKİLER

Enerji	3
İnşaat ve Konut	5
Otomotiv	7
Demir Çelik	9
Lojistik	11
Tekstil, Hazır Giyim ve Deri	13
Perakende	15
Beyaz Eşya	17
Turizm	19

RAKAMLARLA ENERJİ SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Kurulu Güç	Aylık	Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Elektrik Kurulu Gücü (MW)	87.139	Elektrik Üretimi (GWh)	23.850	145.573
<i>yıllık değişim</i>	% 8,2	<i>yıllık % değişim</i>	% 4,6	% 3,7
Kurulu Gücün Kaynaklara Göre Dağılımı		Üretimin Kaynaklara Göre Dağılımı		
<i>Hidroelektrik</i>	% 32,0	<i>Hidroelektrik*</i>	% 24,6	% 23,2
<i>Doğalgaz + LNG</i>	% 26,2	<i>Doğalgaz + LNG</i>	% 26,9	% 29,2
<i>Yerli Kömür</i>	% 11,3	<i>Yerli Kömür</i>	% 17,8	% 17,2
<i>İthal Kömür</i>	% 10,1	<i>İthal Kömür</i>	% 21,6	% 20,2
<i>Rüzgar</i>	% 7,7	<i>Rüzgar*</i>	% 5,4	% 6,5
<i>Güneş</i>	% 5,4	<i>Güneş*</i>	% 0,0	% 0,0
<i>Jeotermal</i>	% 1,3	<i>Jeotermal</i>	% 2,3	% 2,4
<i>Petrol Yakıtları</i>	% 0,3	<i>Petrol Yakıtları</i>	% 0,6	% 0,5
<i>Diğer</i>	% 5,7	<i>Diğer</i>	% 0,8	% 0,8
Temel Göstergeler ⁽²⁾		Enerji Piyasası ⁽³⁾		
İşyeri Sayısı (adet)	14.081	Piyasa Fiyatı (TL/MWh)	210,4	-
<i>Toplam İçindeki Pay</i>	% 0,7	<i>yıllık % değişim⁽⁴⁾</i>	% 16,7	% 33,0
Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	102.538	Serbest Tüketici Sayaç Sayısı (bin adet)	707	-
<i>Toplam İçindeki Pay</i>	% 0,7	<i>yıllık % değişim</i>	-% 84,1	-
Ortalama Günlük Ücret (TL)	139,9			
<i>Sektör Sıralaması</i>	28/88			

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamani kapsamaktadır.

Kaynak: TEİAŞ, EPIAŞ, SGK

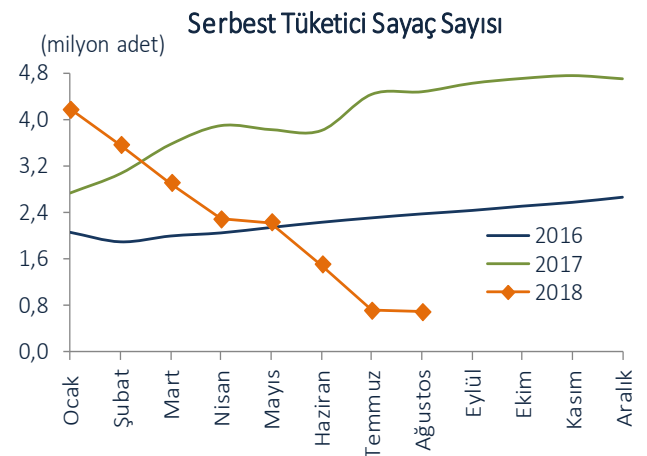
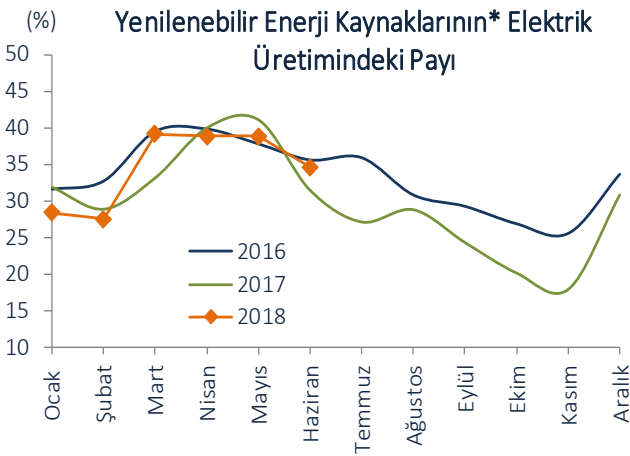
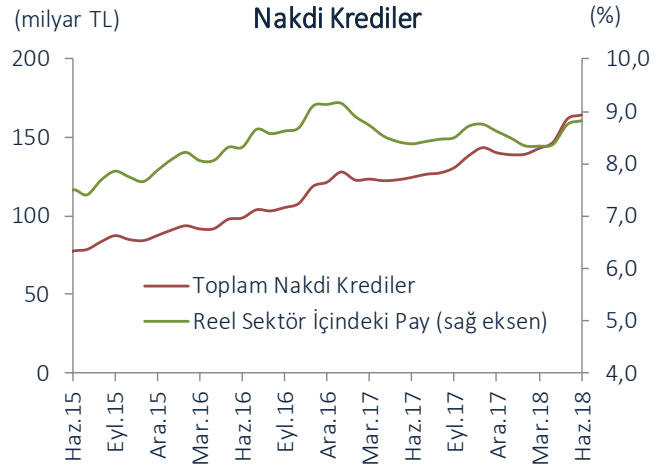
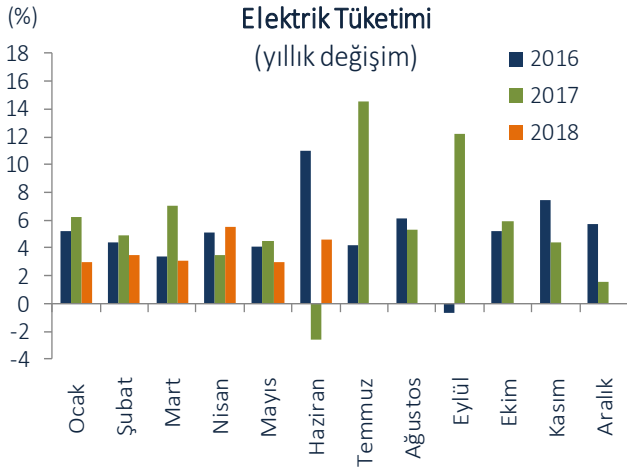
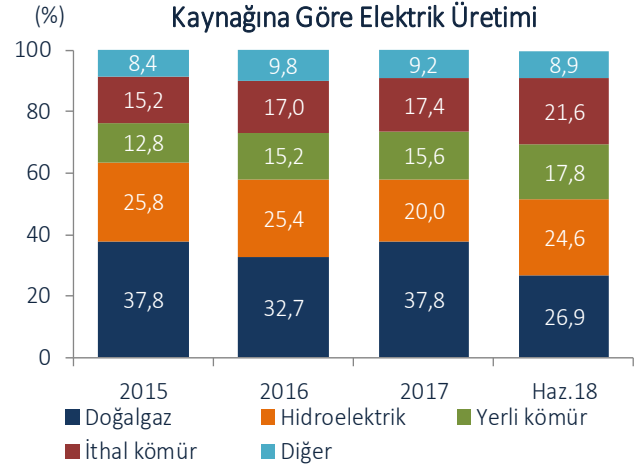
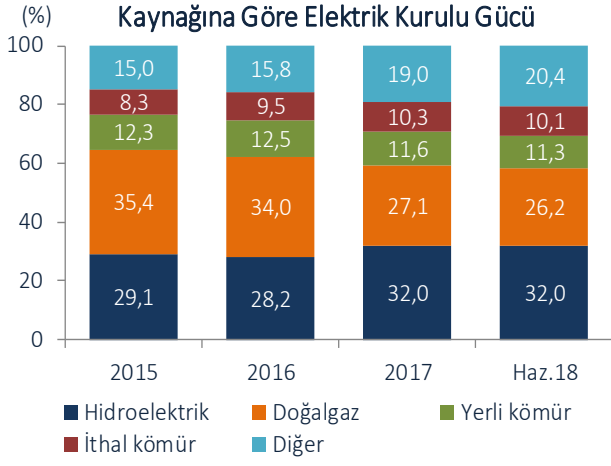
(2) Mayıs 2018 verisidir. (3) Temmuz 2018 verisidir. (4) Kümülatif veri, ilgili aya ait fiyat endeksinin yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

(*) Lisanssız elektrik üretimi hariçtir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- BOTAŞ, 1 Ağustos 2018 itibarıyla doğalgaz çevrim santrallerine verdiği gazın fiyatını %49,5 oranında artırdığını açıkladı. Ayrıca, BOTAŞ'ın elektrik üretim amaçlı doğalgaz kullanan serbest gaz tüketicilerine verdiği gazın fiyatı da 270 USD/1.000 m³ olarak belirlenirken, fiyatların güncel döviz kuru üzerinden günlük olarak santrallere faturalanacağı ifade edildi. Düzenlemeyle birlikte BOTAŞ, maliyet esaslı fiyatlandırmaya geçişe yönelik adım atarken, doğalgaz tedarikçilerinin de gaz santrallerine yönelik satışlarında BOTAŞ ile rekabetinin önü açılmış oldu. Bu çerçevede daha önce gaz tedarikçilerinin santrallere gaz satması hususunda kolaylık sağlamak amacıyla çıkarılan ve BOTAŞ'ın kademeli olarak santrallere gaz satışında fiyat artışı yaptığı düzenleme kaldırılmış oldu.
- BOTAŞ'ın doğalgaz çevrim santrallerine gaz satışında yaptığı fiyat artışıyla birlikte maliyetleri artan santrallerin bu durumu fiyatlara yansıtmasıyla spot piyasada elektrik fiyatlarının da sert bir şekilde arttığı görüldü. Serbest piyasada elektriğin piyasa takas fiyatı, Ağustos ayının ilk günlerinde yıllık bazda yaklaşık %50 oranında yükseldi. Düzenlemeyle birlikte doğalgaz çevrim santrallerinin kapasite kullanım oranının düşeceği öngörüldü, santraller içerisinde elektriği spot piyasaya satan firmaların finansal olarak görece daha iyi durumda olacağı düşünüyor.
- BOTAŞ'ın çevrim santrallerine verdiği gazın fiyatında yaptığı zammı takiben EPDK da 1 Ağustos itibarıyla konuta verilen elektriğin fiyatına %9, sanayi ve ticarethanelere verilen elektriğin fiyatına ise %14 oranında artış yaptığını açıkladı. Daha önce Ocak ve Nisan aylarında gerçekleştirilen fiyat artışlarının ardından Ağustos ayında yapılan zamlarla birlikte yılbaşından itibaren elektriğin fiyatı konutta yaklaşık %22, sanayide ise %26,7 oranında artırılmış oldu.
- Resmi Gazete'de 9 Temmuz 2018'de yayımlanan bir düzenlemeyle TETAŞ ve EÜAŞ'ın, EÜAŞ bünyesinde birleştirilmesine karar verildi. Bu kapsamda, TETAŞ'ın mevcut durumda sürdürdüğü ikili anlaşmaları EÜAŞ'a devredilirken, firmanın yükümlülüklerini sağlayamadığı durumda yerli kömürden elektrik üreten santrallerden elektrik satın alımının önceliklendirilmesi kararlaştırıldı. TETAŞ ile EÜAŞ'ın birleştirilmesiyle verimliliğin artırılmasının hedeflendiği açıklanırken, EÜAŞ'ın böylece organize elektrik piyasasında daha aktif rol oynayacağı ifade ediliyor.
- Milli Enerji ve Maden Politikası çerçevesinde daha önce "arz güvenliği, yerleştirme ve öngörülebilir piyasa" başlıkları altında açıklanan önceliklere yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminde "finansal ve politik sürdürülebilirlik ile katılımcılık" maddeleri eklendi.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TEİAŞ, BDDK, EPDK, EPIAŞ

(*) Hidroelektrik (Baraj ve Akarsu), Rüzgar, Jeotermal, Güneş ve Atıklar

RAKAMLARLA İNŞAAT VE KONUT SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	İç Talep	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Yıllık Reel Büyüme ⁽²⁾	% 6,9	-	Ciro Endeksi ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 44,9	% 43,7
GSYH içindeki Pay ⁽²⁾	% 7,9	-	<i>Bina</i>	% 33,4	% 29,7
<i>yıllık değişim (puan)</i>	0,21	-	<i>Bina Dışı</i>	% 82,6	% 86,2
Yapı Ruhsatı Sayısı ⁽²⁾ (adet)	135.521	-	Tüketici Güven Endeksi ⁽⁴⁾	73,1	-
<i>yıllık % değişim</i>	-% 41,7	-	<i>Konut satın alma ihtimali</i>	% 7,8	-
Yapı Kullanım İzni Sayısı ⁽²⁾ (adet)	200.474	-	Konut Piyasası		
<i>yıllık % değişim</i>	% 2,5	-	Konut Satışları (adet)	119.413	646.032
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽³⁾ (kişi)	2.099.328	-	<i>yıllık % değişim</i>	% 22	-% 1,3
<i>Toplam içindeki pay</i>	% 14,3	-	İpotekli Satışlar (adet)	47.648	201.805
Ortalama Günlük Ücret ⁽³⁾ (TL)	91,9	-	<i>yıllık % değişim</i>	% 35	-% 17,8
<i>Sektör sıralaması</i>	72/88	-	Diğer Satışlar (adet)	71.765	444.227
Krediler			<i>yıllık % değişim</i>	% 15	% 8,6
Yurt İçi Krediler (milyar TL)	210,2	-	Konut Kredileri (milyar TL)	200,0	-
<i>yıllık % değişim</i>	% 24,9	-	<i>yıllık % değişim</i>	% 10,8	-
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 11,3	-	Konut Fiyatları ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 9,5	% 4,9
Yurt Dışı Krediler (milyar USD) ⁽³⁾	18,3	-	<i>İstanbul</i>	% 3,4	% 2,1
<i>yılbaşına göre % değişim</i>	% 11,1	-	<i>Ankara</i>	% 6,8	% 4,1
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 16,0	-	<i>İzmir</i>	% 16,5	% 6,3
Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,8	-	Yabancıların Gayrimenkul Yatırımları		
			<i>milyar USD</i>	0,6	2,1
			<i>yıllık % değişim</i>	% 15,7	% 8,6

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

Kaynak: TCMB, TÜİK, BDDK, Ekonomi Bakanlığı, SGK

(2) 2018 1. çeyrek verisidir. (3) Mayıs 2018 (4) Temmuz 2018 verisidir.

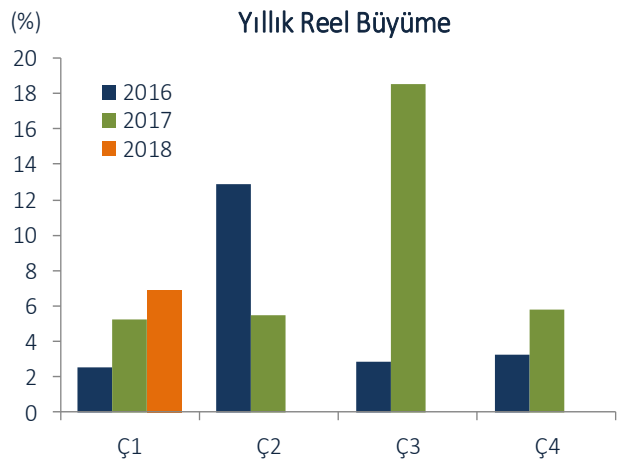
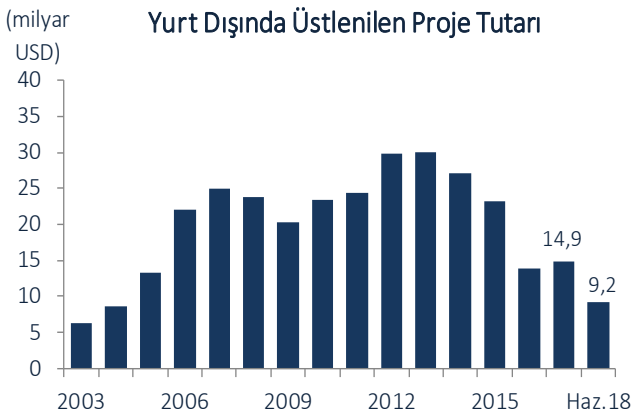
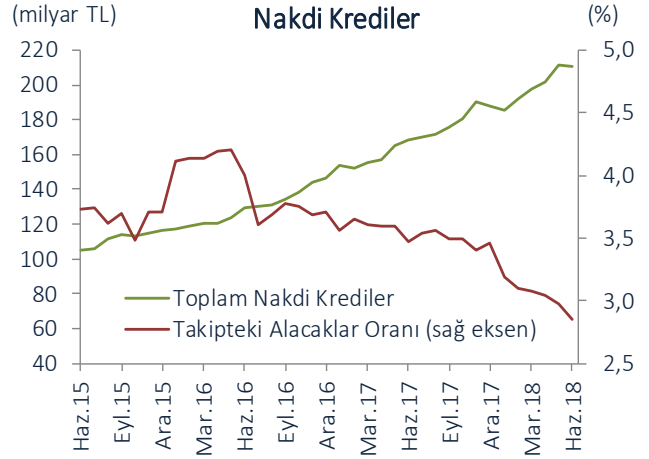
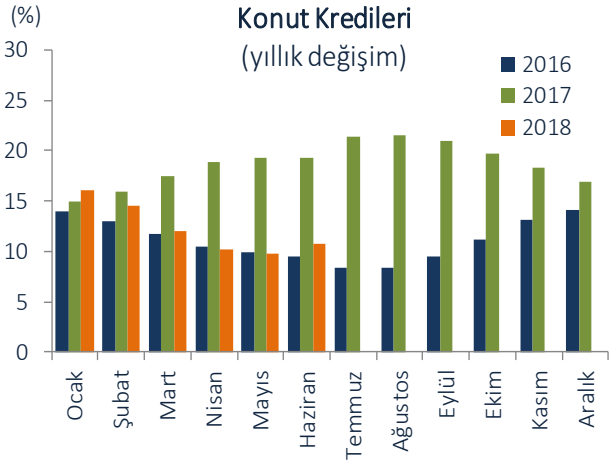
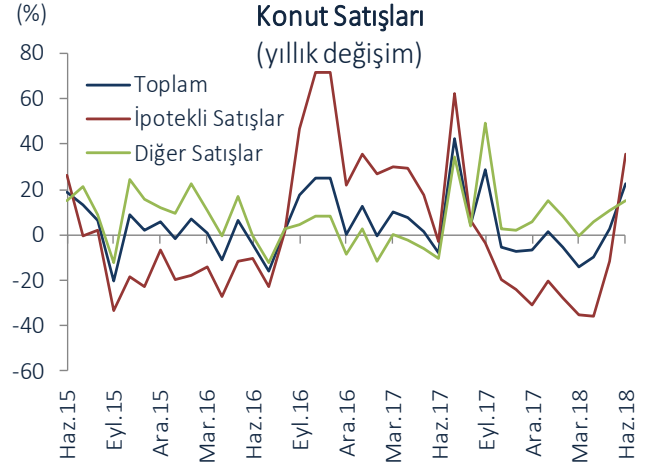
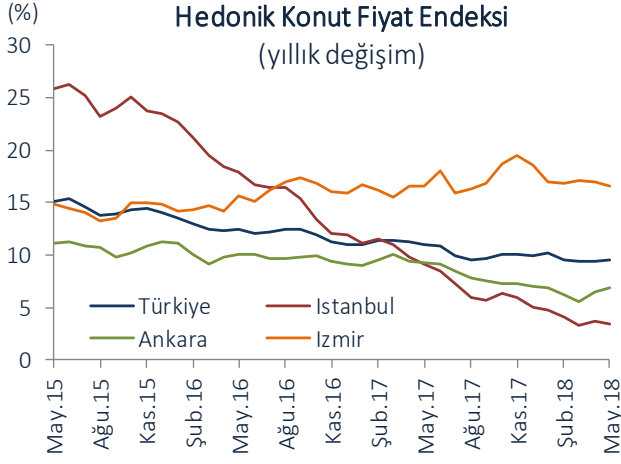
Not-1: Konut fiyatları hesaplamalarında, TCMB tarafından yayımlanan ve kalite etkisinden arındırılmış fiyat değişimlerini izlemek amacıyla hesaplanan Hedonik Konut Fiyat Endeksi (HKFE) kullanılmıştır. Fiyatlara ilişkin kümülatif veriler ilgili aydaki fiyat endeksinin yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

Not-2: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Türkiye genelinde konut satışları Haziran'da yıllık bazda %22 arttı. Son aylarda yıllık bazda gerilemekte olan ipotekli satışlar Haziran'da yıllık bazda %35 yükseldi. Bu gelişmede, konut satışlarını canlandırmak amacıyla kamu ve özel sektör işbirliği ile sağlanan destekler etkili oldu. Haziran ayında satışlardaki toparlanmaya rağmen ilk 6 ayda yurt içinde satılan konut sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %1,3 azaldı.
- TCMB verilerine göre, Mayıs'ta Türkiye genelinde hedonik konut fiyatları endeksi yıllık bazda %9,5 arttı. Üç büyük ildeki fiyat gelişmelerine bakıldığında, yıllık bazda fiyat artışının İstanbul ve İzmir'de yavaşladığı, Ankara'da ise kısmen hızlandığı izlendi. Öte yandan, enflasyon gelişmeleri dikkate alındığında, Mayıs ayı itibarıyla yurt genelinde konut fiyatlarının reel bazda %2,3 azaldığı görüldü. Bu dönemde konut fiyatlarındaki reel düşüş İstanbul'da %7,8'e, Ankara'da %4,8'e ulaştı. İzmir'de ise reel bazda fiyat artışı %3,9'a geriledi. Temmuz'da %15,85'e ulaşan TÜFE artışı da dikkate alındığında, yurt genelinde konut fiyat artışlarının reel bazda gerilemeye devam edeceği tahmin ediliyor.
- Türkiye Hazır Beton Birliği tarafından yayımlanan Hazır Beton Endeksi Haziran Ayı Raporu'na göre, iş hacmi ve yeni siparişlerdeki zayıf görünüm devam ederken, beklenti endeksi olumsuz bir tablo çizdi. Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği tarafından yayımlanan Temmuz 2018 Sektör Raporu'na göre de mevcut ve yeni alınan işler seviyesi geçmiş yılların altında kaldı. Sektöre sağlanan desteklerin geçici bir nitelik taşıması ve yeni yatırımlardan çok mevcut stokların eritilmesi konusunda olumlu etki yaratması, geleceğe dönük beklentilerde önemli bir iyileşme yaşanmamasına yol açıyor.
- Yurt içi pazardaki olumsuz görünüme karşılık, yurt dışı müteahhitlik faaliyetlerinin son dönemde bir miktar toparlandığı gözleniyor. Türkiye Müteahhitler Birliği'nin değerlendirmelerine göre, enerji fiyatlarındaki artışın etkisiyle Rusya, Suudi Arabistan, Cezayir ve Türkmenistan gibi geleneksel pazarlar ile önemli bir potansiyele sahip olan Sahra Altı Afrika'da yatırımların artması bekleniyor. Bu çerçevede, 2018 yılsonu itibarıyla yurt dışı müteahhitlik hizmetleri kapsamında üstlenilen proje bedelinin yeniden 20 milyar dolarlara ulaşabileceği tahmin ediliyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

RAKAMLARLA OTOMOTİV SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Talep	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Üretim (adet)	131.194	843.193	Yerli Otomobil Satışları (adet)	14.608	107.178
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 7,1</i>	<i>-% 3,0</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 22,8</i>	<i>-% 6,6</i>
Otomobil Üretimi (adet)	85.635	557.269	İthal Otomobil Satışları (adet)	27.416	210.716
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-%9,7</i>	<i>-% 7,4</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 36,9</i>	<i>-% 16,9</i>
Ticari Araç Üretimi (adet)	45.559	285.924	Yerli Hafif Ticari Araç Satışları (adet)	5.463	45.429
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 1,6</i>	<i>% 6,9</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 49,4</i>	<i>-% 23,0</i>
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 2,6	-	İthal Hafif Ticari Araç Satışları (adet)	5.247	42.759
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 84,9	% 85,7	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 42,5</i>	<i>-% 23,8</i>
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽²⁾ (kişi)	204.476	-	Tüketici Güven Endeksi ⁽³⁾	73,1	-
<i>Toplam içindeki pay</i>	<i>% 1,4</i>	<i>-</i>	<i>Otomobil satın alma ihtimali</i>	<i>% 13,4</i>	<i>-</i>
Ortalama Günlük Ücret ⁽²⁾ (TL)	151,4	-	Krediler		
<i>Sektör sıralaması</i>	<i>21/88</i>	<i>-</i>	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	21,2	-
Dış Ticaret			<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 22,0</i>	<i>-</i>
İhracat (adet)	109.695	688.081	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 1,1</i>	<i>-</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 5,4</i>	<i>-% 3,7</i>	Yurt Dışı Krediler ⁽²⁾ (milyar USD)	2,9	-
İhracat (milyar USD)	2,3	14,7	<i>yılbaşına göre % değişim</i>	<i>-% 6,6</i>	<i>-</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 0,9</i>	<i>% 14,1</i>	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 2,5</i>	<i>-</i>
İthalat (milyar USD)	1,5	10,3	Takipteki Alacaklar Oranı	% 1,1	-
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 13,4</i>	<i>% 12,2</i>			

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Mayıs 2018 verisidir. (3) Temmuz 2018 verisidir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, OSD, ODD, BDDK

Not: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

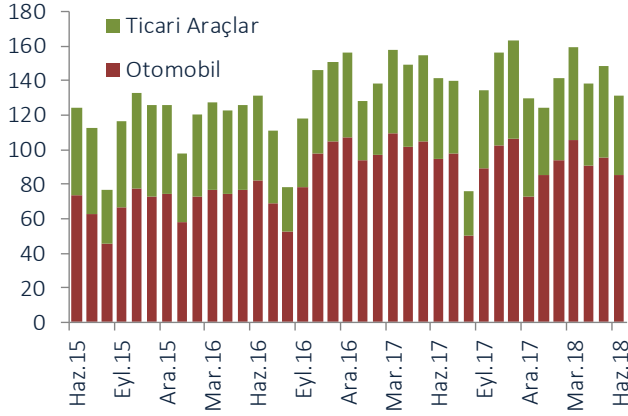
GÜNCEL GELİŞMELER

- Otomotiv Sanayi Derneği'nin (OSD) açıkladığı verilere göre otomotiv ana sanayiinin üretimi adet bazında yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre %3 oranında daralırken, aynı dönemde sektörün ihracatı da %3,7 geriledi. OSD, ihraç edilen araç segmentlerinde gözlenen yavaşlama sinyalleri ve iç pazardaki daralma sonucunda otomotiv ana sanayiindeki yavaşlamanın Haziran ayıyla birlikte belirginleştiğine dikkat çekti.
- Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) verilerine göre, Temmuz ayında otomobil satışları yıllık bazda %32,6 oranında gerileyerek 42 bin adet oldu. Böylece, otomobil satışlarında daralma yılın ilk 7 ayında %14 düzeyinde gerçekleşti ve ekonomik büyümeye dair aşağı yönlü risklerin arttığına işaret etti. Satışlardaki düşüşte TL'nin değer kaybının yanı sıra vergi düzenlemeleri ile finansman maliyetlerindeki yükselişin etkili olduğu belirtiliyor. Sektörü olumsuz yönde etkileyen bu gelişmelere ek olarak küresel ölçekte ticaret savaşlarının otomotive de sıçrama ihtimali sektör açısından önemli bir risk unsuru olarak ön plana çıkıyor.
- Otomotiv Yetkili Satıcıları Derneği (OYDER) Yönetim Kurulu Başkanı Murat Şahsuvaroğlu, döviz kurlarındaki artışı pazardaki daralmanın en önemli nedeni olarak gösterdi. Maliyetlerdeki artışın tamamen fiyatlara yansıtılmadığına dikkat çeken OYDER Başkanı bu durumun firmaların kâr marjı üzerinde baskı yarattığını belirtti. Şahsuvaroğlu ayrıca, konutta yapılan faiz kampanyası benzeri bir uygulamanın otomotivde yapılması gerektiğini vurgulayarak aksi halde pazarın bu yıl 200 bin adet daralabileceğini açıkladı.
- Taşıt Araçları Tedarik Sanayicileri Derneği (TAYSAD) Başkanı Alper Kanca, otomotiv yan sanayinde üretim faaliyetlerinin canlı seyrettiğini belirterek sektörün dış talep koşullarından olumlu yönde etkilendiğini vurguladı. 2018'in ilk yarısında, yan sanayiinde ihracatın %22 artışla 5,7 milyar dolara çıktığını belirtti. Otomotiv ana sanayiine benzer şekilde yan sanayi sektöründe de en büyük sorunun ithal hammadde kaynaklı maliyet artışı olduğu ifade ediliyor. Döviz kurlarındaki yukarı yönlü hareketi nihai ürün fiyatlarına yansıtmakta zorlandıklarını dile getiren TAYSAD Başkanı bu durumun firmaların kârlılıkları üzerinde baskı yarattığını söyledi.

SEKTÖRE BAKIŞ

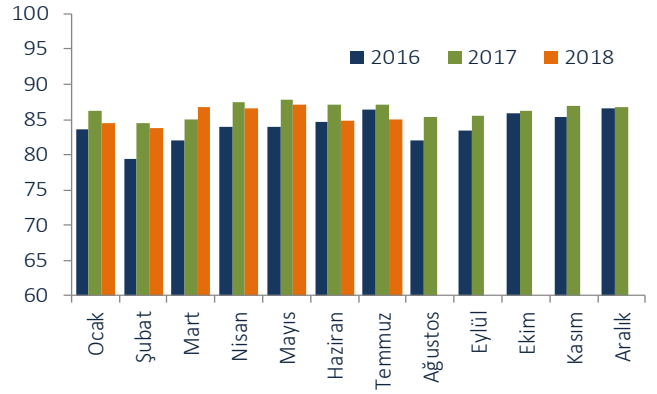
(bin adet)

Üretim

(%)

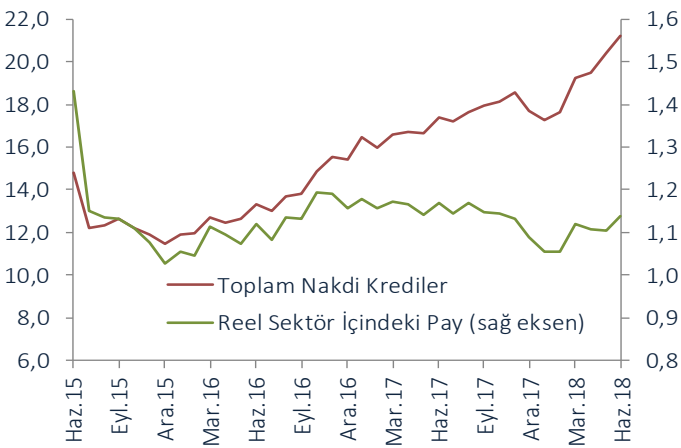
Kapasite Kullanım Oranı

(milyar TL)

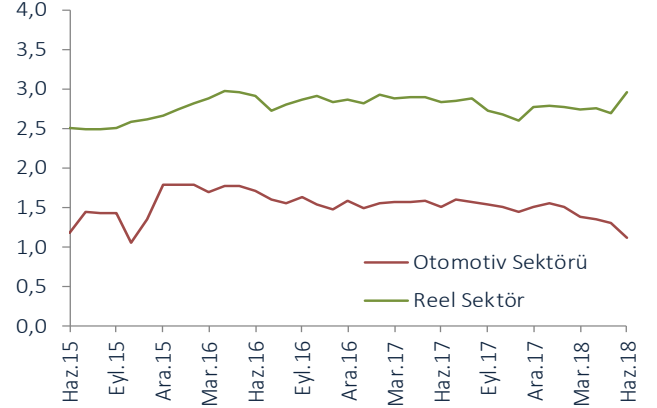
Nakdi Krediler

(%)

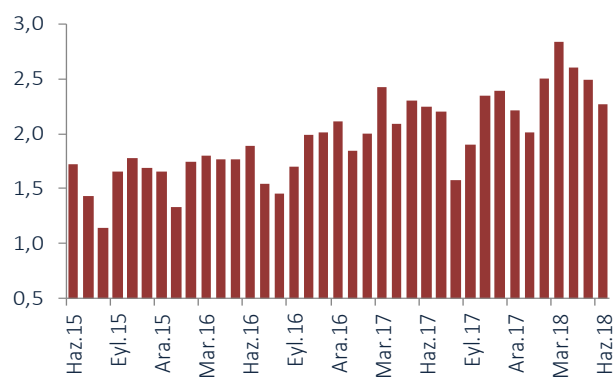
(%)

Takipteki Alacaklar Oranı

(milyar USD)

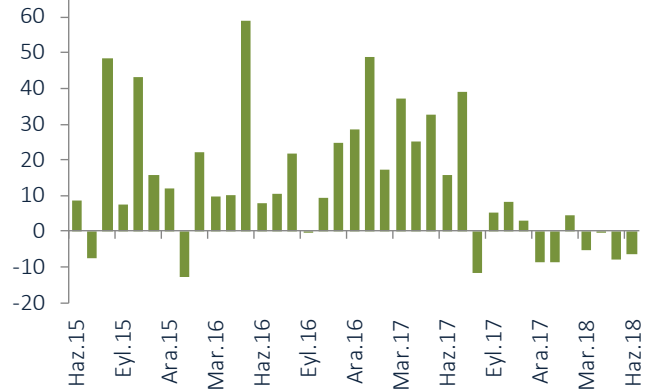
İhracat

(%)

Miktar Bazında İhracat

(yıllık değişim)

RAKAMLARLA DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Üretim ve Tüketim (milyon ton)	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Emtia Fiyatları ve Dış Ticaret	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Ham Çelik Üretimi	3,0	18,9	Demir Cevheri ⁽²⁾ (USD/ton)	66,1	-
Yıllık % değişim	-% 2,5	% 3,7	Yıllık % değişim ⁽⁴⁾	% 5,9	-% 8,5
Kütük Çelik Üretimi	2,0	12,7	Dış Ticaret ⁽⁵⁾		
Yıllık % değişim	-% 5,0	% 2,5	İhracat (milyar USD)	1,4	8,4
Slab Çelik Üretimi	1,0	6,2	Yıllık % değişim	% 26,3	% 20,7
Yıllık % değişim	% 2,8	% 6,4	İthalat (milyar USD)	1,8	11,8
EAO Tabanlı Tesislerin Üretimi	2,1	13,1	Yıllık % değişim	% 27,5	% 36,1
Yıllık % değişim	-% 3,2	% 5,3	Ciro ⁽²⁾		
BOF Tabanlı Tesislerin Üretimi	1,0	5,8	Yurt içi (yıllık % değişim)	% 40,0	-
Yıllık % değişim	-% 1,1	% 0,3	Yurt dışı (yıllık % değişim)	% 43,4	-
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 3,5	% 8,8	Krediler		
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 79,4	% 81,0	Yurt içi Krediler (milyar TL)	74,9	-
Çelik Tüketimi	2,6	18,0	Yıllık % değişim	% 29,7	-
Uzun Çelik	1,4	8,4	Sektörel krediler içindeki pay	% 4,0	-
Yassı Çelik	1,3	9,6	Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,7	-

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Mayıs 2018 verisidir. (3) Temmuz 2018 verisidir.

(4) Kümülatif veri ilgili aya ait fiyatın yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

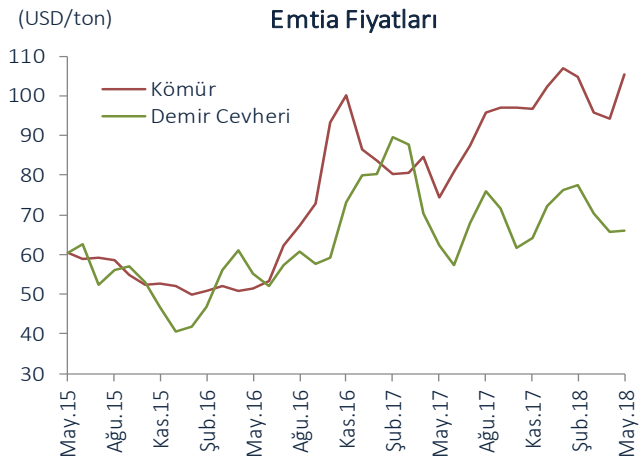
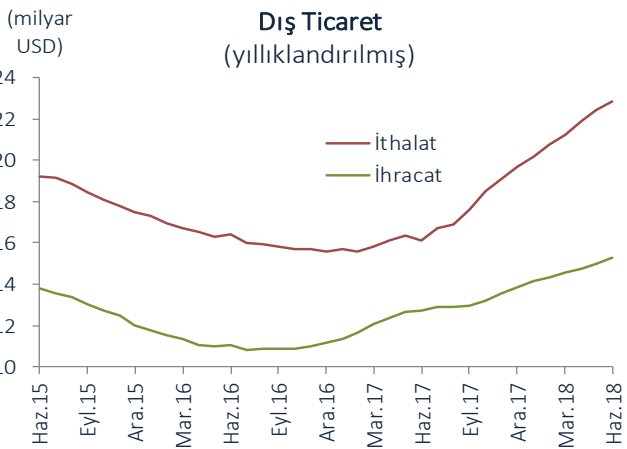
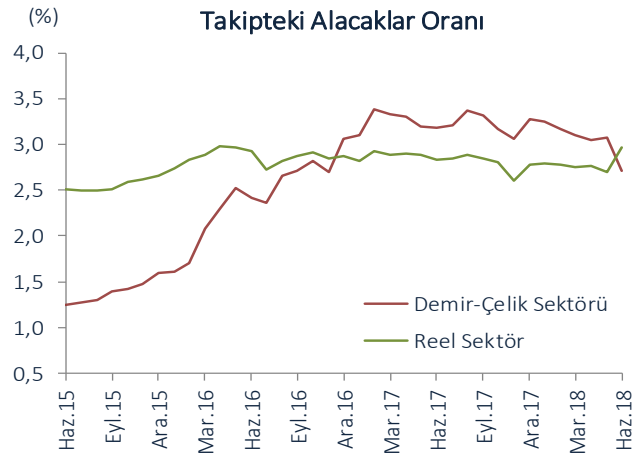
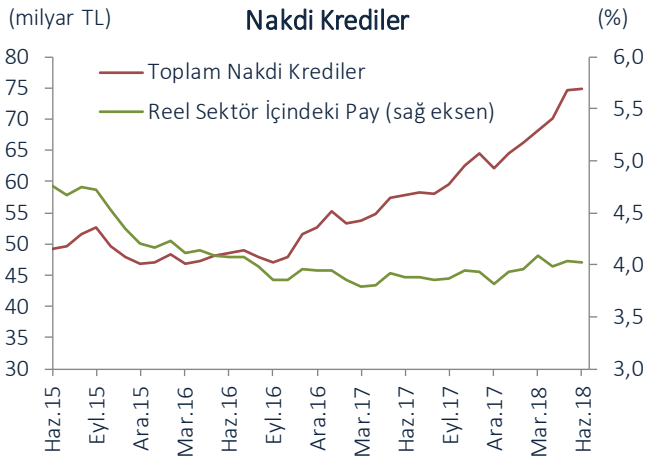
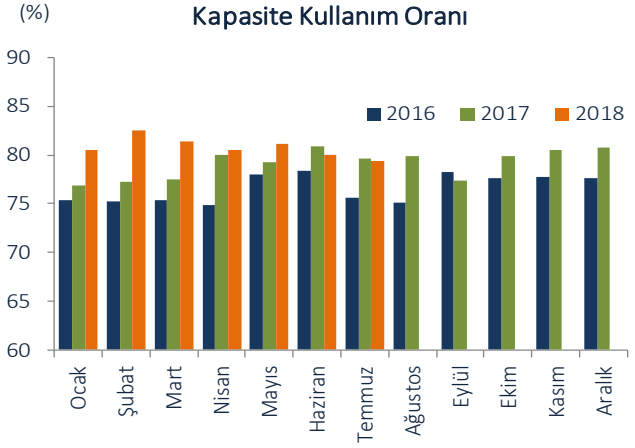
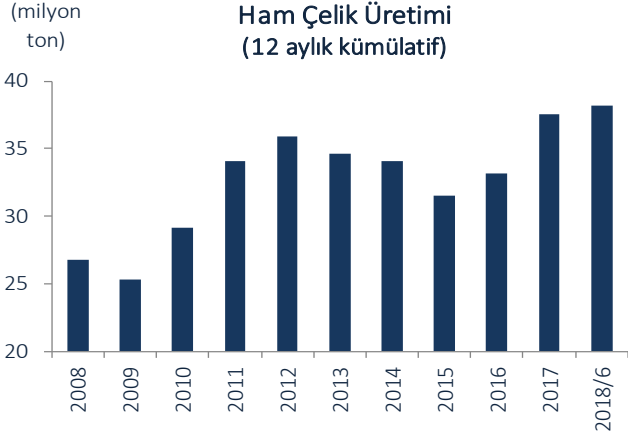
(5) HS 72/73 kodlu ürünleri içermektedir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, Dünya Bankası

GÜNCEL GELİŞMELER

- 2018'in ilk 5 ayında ABD'nin ek gümrük vergisi uygulamasının yanı sıra maliyet artışları ve anti-damping davaları nedeniyle miktar bazında ihracatı zayıflayan Türk çelik sektörü, ABD'nin diğer ülkelere tanıdığı gümrük muafiyetini Haziran itibarıyla kaldırmasının ardından toparlanma sinyalleri veriyor. Çelik İhracatçıları Birliği Başkanı (ÇİB) Adnan Aslan, ABD'den alınan siparişlerde artış kaydedildiğini ve bu ivmenin gelecek aylarda ihracat rakamlarına yansıtacağını belirtti. ÇİB Başkanı Aslan, Ocak-Mayıs döneminde ihracatta yaşanan kayıpların sene sonu itibarıyla büyük oranda telafi edilebileceğini ifade etti. Öte yandan, ABD-Türkiye arasında son dönemde yaşanan gelişmelerin çelik ticaretine yansması halinde söz konusu telafinin gerçekleşmeyebileceği düşünülüyor.
- Dünyanın sekizinci büyük çelik üreticisi olan Türkiye'de sektörün ihracatı, son yıllarda Ortadoğu'daki jeopolitik belirsizlikler ve ABD kaynaklı gelişmeler nedeniyle baskı altında kalırken sektör temsilcileri mevcut sorunların aşılması adına harekete geçti. Çelik Dış Ticaret Derneği çatısı altında geliştirilen proje kapsamında ilk etapta 1 milyon dolar sermayeli bir şirket kuracağını açıklayan çelik ihracatçıları, yüksek büyüme potansiyeli taşıyan ancak yüksek nakliye maliyetleri nedeniyle Türk çelik ürünlerinin rekabette geri kaldığı Batı ve Sahraaltı Afrika gibi bölgelere "tarifeli hat seferleri" başlatmaya hazırlanıyor. Sektör bu iki bölgeye yapacakları tarifeli hat seferleri ile aynı zamanda ithalatçının taşıma maliyetini de 60 dolar/ton düşürmeyi hedefliyor.
- Önümüzdeki dönemde Türk demir çelik sektöründe sürdürülebilir ve güvenli girdi tedariki yakından takip edilecek başlıklarından biri olacak. Bu kapsamda, demir-çelik sektörü üretiminde ithalatta karşılanan paslanmaz çelik, vasıflı çelik, yapısal çelik ve dikişsiz boru gibi yüksek katma değerli ürünlerin üretimine öncelik verilmesi bekleniyor. Türkiye'de üretimi olmayan paslanmaz çelik, grafit elektrot, külçe çinko, sünger demir, alaşımli alüminyum gibi ürünlerde 2023'e kadar yurt içinde imalata geçilmesi amaçlanıyor. Karbon çeliği dışında kalan diğer çelik tiplerinin üretimi için strateji oluşturulması planlanırken, Türk sanayisinin küresel pazara entegrasyonu için çalışmalara da ağırlık verilecek.

SEKTÖRE BAKIŞ

RAKAMLARLA LOJİSTİK SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Karayolu Yük Taşımacılığı	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Yıllık % Değişim ⁽²⁾	Krediler	Aylık
Türk Araçları ile İhracat (sefer)				Tutar (milyon TL)	
Irak	31.739	211.254	-%10,4	Demiryolu Taşımacılığı	1.271
Suriye	9.496	54.234	-%24,5	Karayolu Yük Taşımacılığı	16.649
Almanya	8.160	48.455	%2,7	Denizyolu Taşımacılığı	14.497
Toplam	93.242	590.195	-%3,8	Havayolu Taşımacılığı	15.232
Türk Araçları ile İthalat (sefer)				Diğer Taşımacılık ve Depolama	36.204
Almanya	8.390	49.380	%1,7	Yıllık % Değişim	
Irak	3.342	30.168	-%26,2	Demiryolu Taşımacılığı	20,8
İtalya	4.818	28.647	-%8,4	Karayolu Yük Taşımacılığı	20,3
Toplam	34.514	222.022	%0,1	Denizyolu Taşımacılığı	-0,4
Denizyolu Taşımacılığı				Havayolu Taşımacılığı	59,5
Türk Gemileri ile İhracat (milyon ton)	1,2	7,8	%1,3	Diğer Taşımacılık ve Depolama	50,6
Türk Gemileri ile İthalat (milyon ton)	1,8	10,9	-%0,4	Takipteki Alacaklar Oranı (%)	
Baltık Kuru Yük Endeksi	1.352	1.233	%26,2	Demiryolu Taşımacılığı	0,8
Havayolu Taşımacılığı				Karayolu Yük Taşımacılığı	2,7
Yolcu Sayısı (milyon)	19,6	97,6	%16,3	Denizyolu Taşımacılığı	6,0
Taşınan Yük miktarı (bin ton)	334	1.738	%13,4	Havayolu Taşımacılığı	0,1
				Diğer Taşımacılık ve Depolama	0,9

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

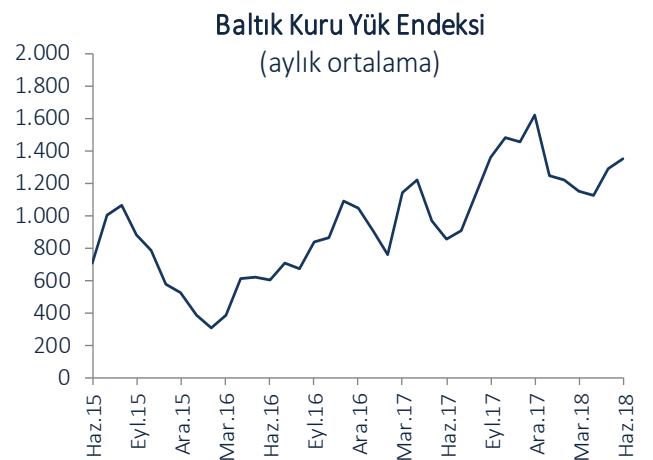
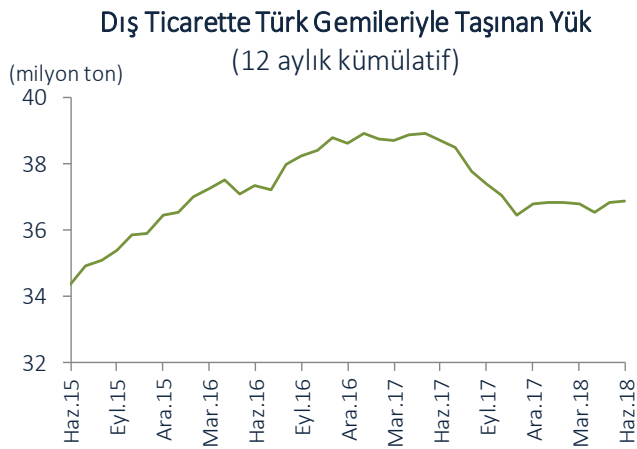
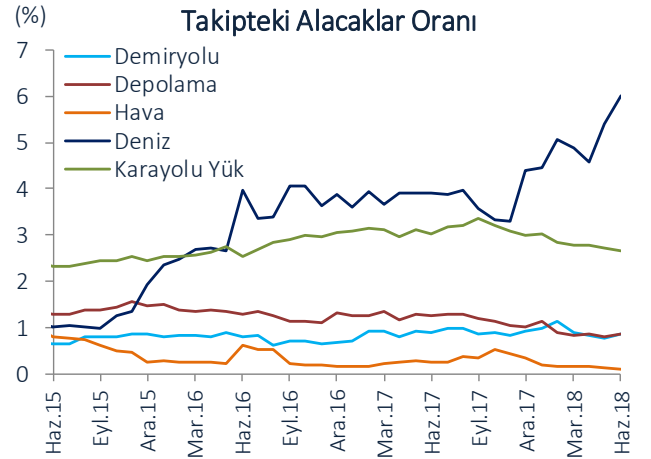
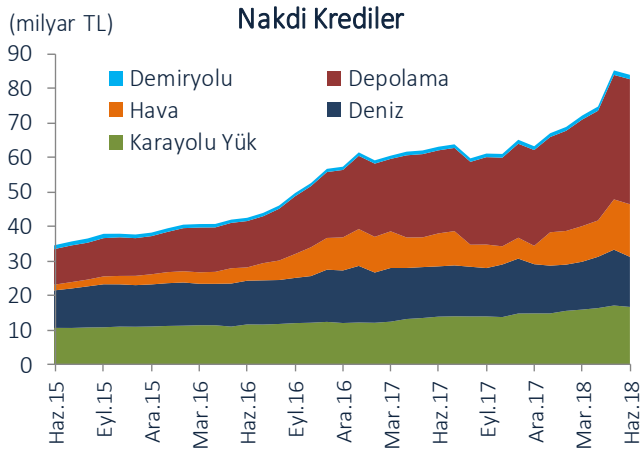
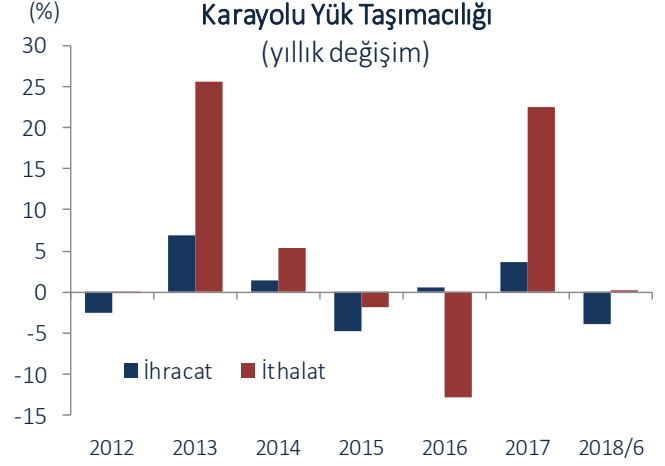
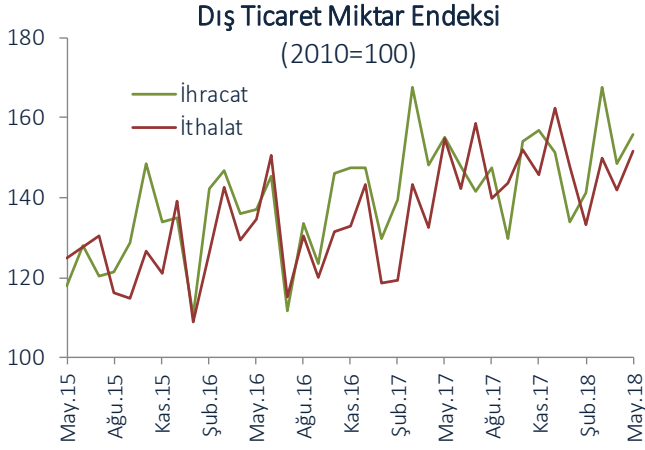
(2) Kümülatif değerdeki değişim.

Kaynak: UND, DHMI, Reuters, UDHB, BDDK

GÜNCEL GELİŞMELER

- 2018 yılında petrol fiyatlarının yükselişe geçmesi en büyük maliyet kalemi yakıt olan taşımacılar üzerindeki baskıyı artırdı. Yakıt maliyeti %30'a yakın artan havayolu şirketleri kış aylarında sefer sayısını azaltmaya hazırlanıyor. Konuyla ilgili değerlendirmelerde bulunan sektör temsilcileri petrol fiyatları ve dolardaki yükselişin TL ile fiyatlanan yurt içi operasyonları olumsuz yönde etkilediğini vurgulayarak bir yılı aşkın bir süredir yatay seyreden uçak bileti fiyatlarının artabileceğini açıkladı. Yaşanan son gelişmeler yolcu taşımacılığında olduğu gibi yük taşımacılığında da kendini hissettiriyor. Nakliyecilerin yakıt maliyeti %40 artarken, armatörler de gemilerin günlük gelirlerinde %20'ye yakın kayıp yaşadığını belirtiyor.
- Dünya Bankası iki yılda bir oluşturduğu Küresel Lojistik Performansı Endeksi'nin 2018 yılı sonuçlarını açıkladı. Buna göre Türkiye, 2016 yılı sonuçlarına kıyasla 13 basamak birden gerileyerek 47. sırada yer aldı. Türk lojistik sektörünün "gümrük" ve "fiyat rekabetçiliği" kriterlerinde zayıf bir görünüm sergilemesi endekste yaşanan bu hızlı düşüşe zemin hazırladı. Küresel Lojistik Performansı Endeksi'ndeki düşüşü değerlendiren Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) Başkanı Çetin Nuhoglu, yurt dışında Türk taşımacılarına uygulanan haksız ve engelleyici kısıtlamaların Türkiye'nin lojistik performansını geriletken en önemli faktör olduğunu söyledi. UND Başkanı sınır kapılarındaki beklemler, dış ticaret işlem ücretlerindeki fazlalık, yoğun bürokrasi ve kurumlar arasındaki eşgüdüm sorunlarının da sektör açısından sıkıntı yarattığını belirtti.
- Türk limanları yılın ilk yarısında konteyner taşımacılığında yeni rekor kırdı. Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü'nün açıkladığı verilere göre 2018 yılı Ocak-Haziran döneminde Türk konteyner limanlarında elleçlenen yük miktarı 5 milyon 446 bin TEU'ya (Twenty-foot Equivalent Unit) ulaştı. Son aylarda yeni yatırımların devreye alınmasıyla birlikte Aliağa Limanı'nda deniz taşımacılığı faaliyetlerinin hız kazandığı görülüyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TÜİK, BDDK, Reuters, UND, UHDB

RAKAMLARLA TEKSTİL, HAZIR GIYIM VE DERİ SEKTÖRLERİ (HAZİRAN 2018)

Üretim ve Tüketim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Dış Ticaret	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Tekstil			Tekstil		
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 5,4	% 7,4	İhracat (milyon USD)	1.108	7.015
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 79,2	% 80,6	<i>yıllık % değişim</i>	-% 0,2	% 8,2
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 25,8	% 21,0	Hazır Giyim		
Hazır Giyim			İhracat (milyon USD)	1.000	6.701
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 6,3	% 12,1	<i>yıllık % değişim</i>	-% 2,7	% 6,9
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 78,3	% 79,8	Deri		
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 27,5	% 26,6	İhracat (milyon USD)	87	700
Deri			<i>yıllık % değişim</i>	% 2,2	% 18,4
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 4,5	% 9,3	Krediler		
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 59,1	% 60,1	Tekstil ve Hazır Giyim		
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 27,8	% 27,4	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	78,9	-
Yıllık Üretici Enflasyonu⁽³⁾ (%)			<i>yıllık % değişim</i>	% 25,8	-
Tekstil	% 22,7	% 16,7	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 4,2	-
Hazır Giyim	% 14,5	% 8,0	Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,5	-
Deri	% 13,8	% 11,9	Deri		
			Yurt İçi Krediler (milyar TL)	4,2	-
			<i>yıllık % değişim</i>	% 20,1	-
			<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 0,2	-
			Takipteki Alacaklar Oranı	% 4,8	-

(1) Yılbaşından ilgili aya kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Mayıs 2018 verisidir.

(3) Temmuz 2018 verisidir.

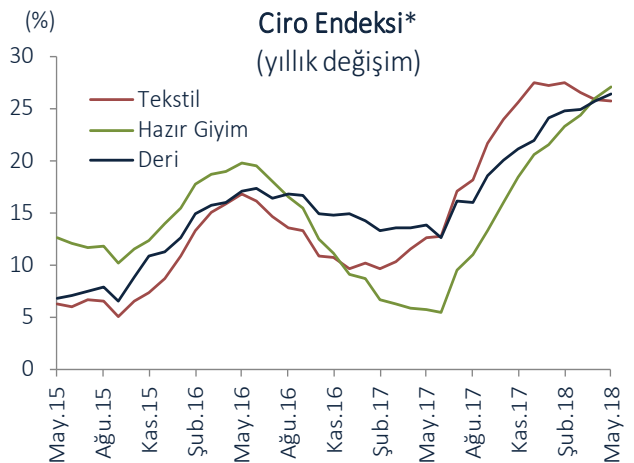
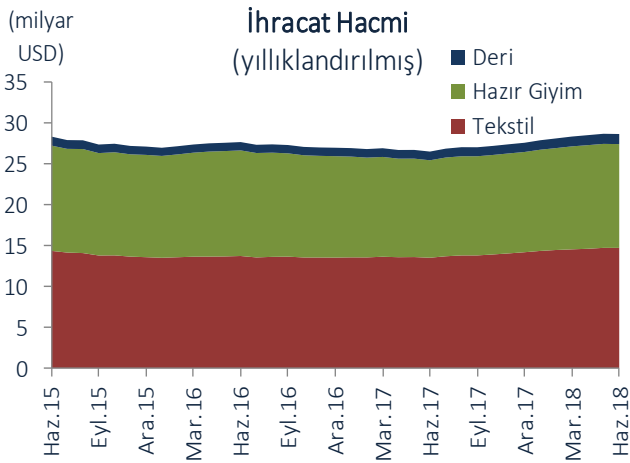
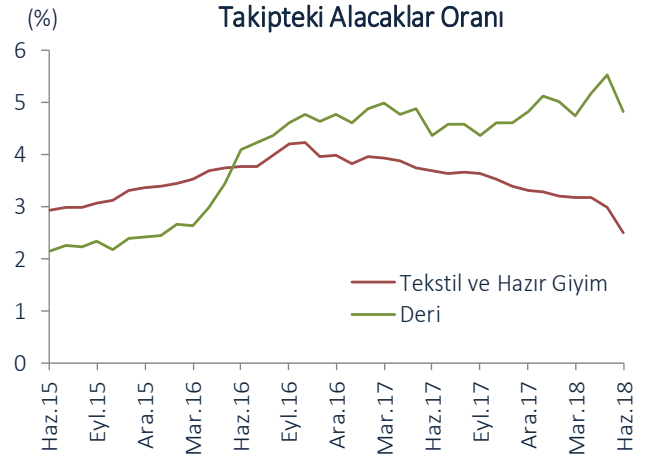
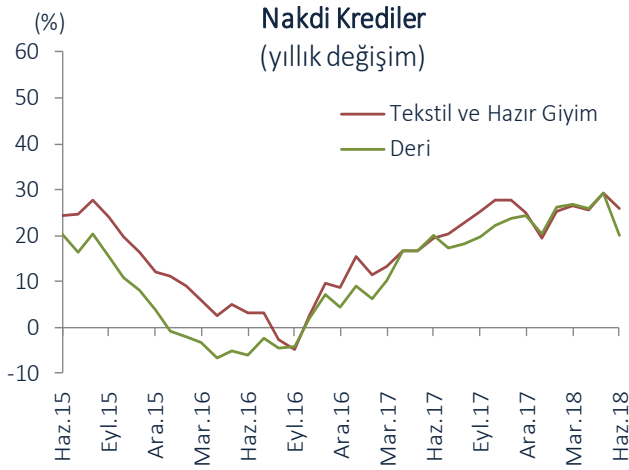
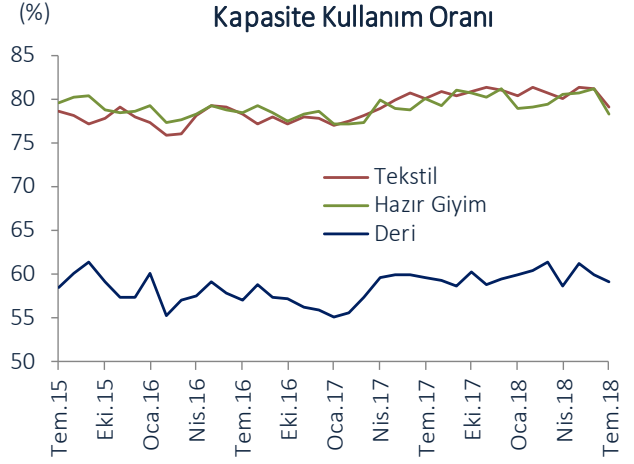
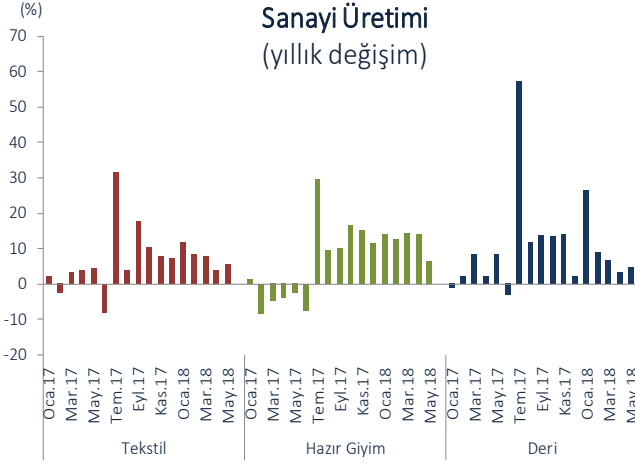
Not: Dış ticaret verileri ISIC Rev.3 sınıflamasına göre.

Kaynak: TÜİK, TCMB, BDDK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Mayıs'ta tekstil ve deri sektörlerinde üretim hızlanırken, hazır giyim sektörünün üretim hızı önceki aylara göre belirgin şekilde yavaşladı. Temmuz ayında her üç sektörde de gerileyen kapasite kullanım oranı, bu sektörlerde üretimin önümüzdeki dönemde ivme kaybedebileceğine işaret etti.
- Mayıs ayında yurt içinde giyim ve ayakkabı grubunda önemli fiyat artışları yaşanmasına karşılık iç talebin görece zayıf bir görünüm sergilemesi ciro büyümesinin yavaşlamasına neden oldu. Haziran-Temmuz döneminde ise indirim sezonunun başlamasıyla birlikte artan talep paralelinde iç pazarda satışların bir miktar toparlandığı tahmin ediliyor. Nitekim Temmuz'da artan tüketici güveni de harcama eğiliminde kısmen iyileşme yaşandığını gösteriyor.
- Haziran'da yıllık bazda ihracat artışının deri sektöründe önemli ölçüde yavaşladığı, tekstil ve hazır giyimde ise gerilediği dikkat çekti. Öte yandan, Rusya ile ilişkilerin düzelmesi ve turizmdeki canlanmanın etkisiyle Laleli'deki hazır giyim ve deri piyasasında iş hacminin arttığı ifade ediliyor. Önümüzdeki dönemde yurt dışından Laleli'ye ürün satın almak için gelmeyi planlayan firmalar arasında, Rusya haricinde Polonya, Ukrayna ve Kazakistan'dan katılımcılar olduğu bildiriliyor. Tekstil sektörünün ise bu dönemde ABD pazarına odaklandığı ve bu bölgede tanıtım faaliyetlerini artırdığı gözleniyor.
- Sektör yetkililerinin verdikleri bilgilere göre, Ağustos 2017'de yürürlüğe giren "kromlu yarı mamul deri" ihracatına yönelik %40 ek vergi uygulaması mamul ihracatçıları tarafından olumlu karşılanırken, yarı mamul üreticilerini olumsuz etkiliyor. Deri mamul ihracatçısı firmalar, ihracatına ek vergi konulan ürünün iç piyasada bulunmasının zor olduğunu ve işlenip dış pazarlarda satılmasının sektörde katma değeri artırdığını, bununla birlikte vergi oranının düşürülmesinin uygun olabileceğini ifade ediyor. Uygulama paralelinde tabakhanelerin batma noktasına geldiğini vurgulayan yarı mamul üreticileri ise, ham deriyi işleyip satarak döviz kazandırıcı bir faaliyette bulduklarının altını çiziyor ve vergi uygulamasına karşı duruşunu sürdürüyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

(*) 12 aylık ortalamalar
Kaynak: TÜİK, TCMB, BDDK

RAKAMLARLA PERAKENDE TİCARET SEKTÖRÜ (MAYIS 2018)

Yurt İçi Pazar	Aylık ⁽¹⁾	Kümülatif ⁽²⁾	Talep	Aylık
Perakende Sektörü Satış Hacim Endeksi	%4,6	%7,8	Tüketici Güven Endeksi ⁽³⁾	73,1
Gıda	% 7,6	% 8,7	Perakende Ticaret Güven Endeksi ⁽³⁾	97,3
Gıda dışı (akaryakıt hariç)	% 4,3	% 7,5	3 ay sonrası satış beklentisi	103,2
Elektronik Eşya ve Bilgisayar	% 6,4	% 11,0	İstihdam	
Mobilya, Beyaz Eşya ve Diğer	-% 2,6	% 0,6	Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	1.324.346
Tekstil, Giyim ve Ayakkabı	% 7,1	% 9,2	Toplam İçindeki Pay	% 9,0
Eczacılık, Tıbbi Ürünler ve Kozmetik	% 6,1	% 10,5	Ortalama Günlük Ücret (TL)	88,2
Posta ve İnternet Yoluyla Ticaret	% 26,2	% 16,4	Sektör Sıralaması	79/88
AVM Endeksleri			Krediler⁽⁴⁾	
Ciro Endeksi	% 13,9	% 17,1	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	96,1
Verimlilik Endeksi (ciro/m ²)			yıllık % değişim	% 16,1
İstanbul	% 15,5	% 20,4	Sektörel krediler içindeki pay (%)	% 5,2
Anadolu	% 12,5	% 14,3	Takipteki Alacaklar Oranı	% 3,5
Ziyaret Sayısı Endeksi	-% 3,1	-% 1,8		

(1) Yıllık % değişim

(2) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(3) Temmuz 2018 verileridir. (4) Haziran 2018 verileridir.

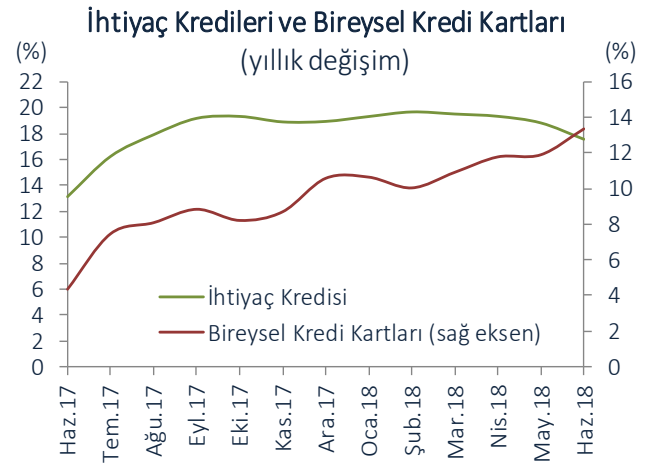
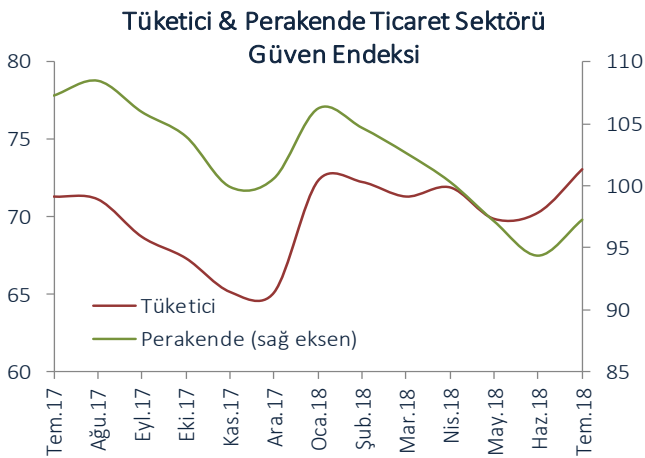
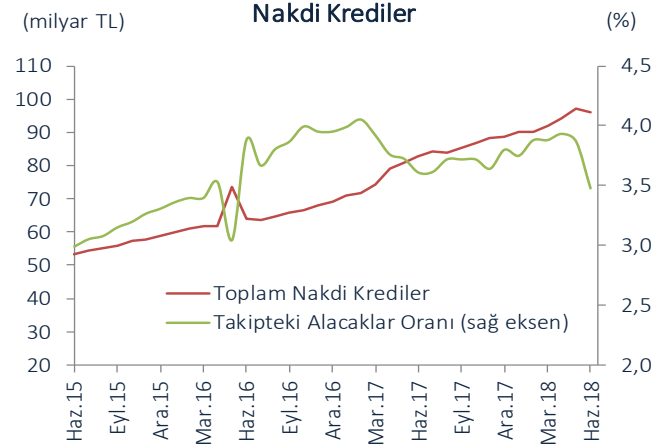
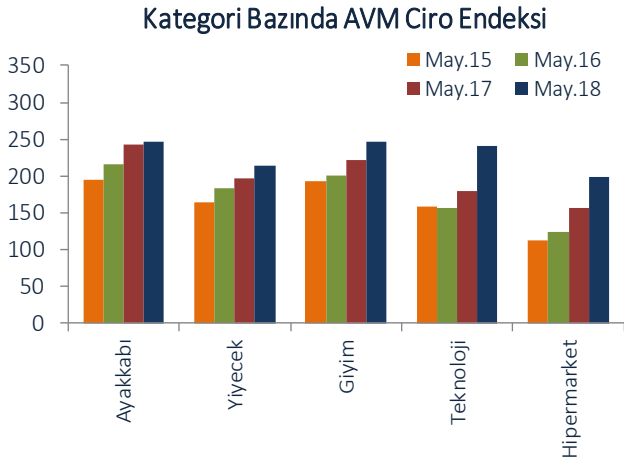
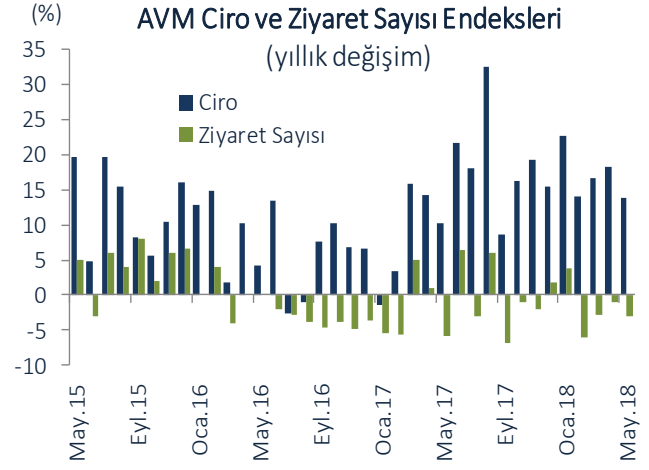
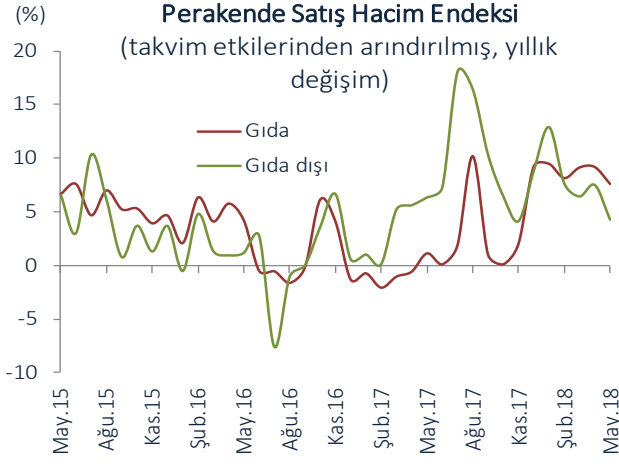
Not: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

Kaynak: AYD, BDDK, SGK, TÜİK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre perakende sektörü satış hacmi Mayıs'ta yıllık bazda %4,6 yükseldi. Bu dönemde satışlar gıdada %7,6, gıda dışı grupta %4,3 arttı. Gıda dışı grupta mobilya ve beyaz eşya satışları gerilemeye devam ederken, diğer alt kalemlerde ise satışlar yükseldi. Mayıs ayında özellikle posta ve internet yoluyla satışların ivme kazandığı dikkat çekti.
- Temmuz'da önceki aya göre toparlanan tüketici ve perakende ticaret sektörü güven endeksleri, iç pazarda tüketim harcamalarının yaz sezonunun da etkisiyle bir miktar canlandığını gösteriyor. Bununla birlikte, enflasyondaki hızlı yükselişin yaz sezonunun ardından tüketim iştahını bir miktar sınırlayacağı tahmin ediliyor.
- Sektör genelinde büyümenin hız kestiği bir ortamda satışların belirgin şekilde güçlendiği posta ve internet yoluyla ticaretin, ilerleyen dönemde tüketim harcamalarında beklenen yavaşlamadan kısmen olumsuz etkilenebileceği düşünülüyor. Türkiye'de e-ticaret sektörünün toplam satış hacminin yaklaşık %35'ini giyim ve ayakkabı, %20'sini mobilya ve beyaz eşya, %15'ini ise elektronik eşyaların oluşturduğu dikkate alındığında; yaz sezonunun ardından tüketim iştahında beklenen azalmayla, bu ürünlerin internetten satışının da yavaşlayacağı tahmin ediliyor.
- Diğer taraftan, orta ve uzun vadede e-ticaretteki büyümenin sürmesi bekleniyor. 2017 itibarıyla Türkiye'de e-ticaretin toplam perakendeden aldığı pay %4,1 ile gelişmiş (%9,8) ve gelişmekte olan (%4,8) ülke ortalamasının altında seyrediyor. Sektörde var olan büyüme potansiyelinin özellikle mobil kanaldaki hızlanmadan olumlu etkileneceği öngörülüyor. Bunun yanı sıra, planlanan yatırımların devreye alınmasıyla birlikte e-ihracat pazarının da gelecek yıllarda büyümesi bekleniyor.
- Döviz kurlarındaki artış ve talepteki düşüş paralelinde bir süredir kira ödemelerinde sorun yaşayan ve bu sorunu döviz kurunu belirli bir seviyede sabitleyerek ya da ödemelerde TL'ye dönerek aşmaya çalışan AVM mağazacılığında yeni bir trend başladı. Bu çerçevede, karşılıklı anlaşmanın sağlanması halinde, kira ödemelerinin kiracı firmanın ilgili ayda elde ettiği cironun ortalama %5-7'si üzerinden gerçekleştirilmesi gündeme geliyor. Sektörde azalan kâr marjının mağazaların kapanmasına ve dolayısıyla AVM'lerin boşalmasına yol açmaması için, sektörde işbirliğinin sürmesi bekleniyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: AYD, TÜİK, BDDK

RAKAMLARLA BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	İç Talep	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Toplam Üretim (bin adet)	2.106	13.685	Yurt içi Satışlar (bin adet)	686	3.863
Yıllık % değişim	-% 4,0	-% 2,2	Yıllık % değişim	-% 8,4	-% 12,8
Kapasite Kullanım Oranı ⁽²⁾	% 77,5	% 76,8	Yurt içi Ciro Endeksi ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 25,0	% 24,0
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽³⁾ (kişi)	149.347	-	İthalat (bin adet)	87	433
Toplam içindeki pay	% 1,0	-	Yıllık % değişim	% 21,6	-% 39,3
Ortalama Günlük Ücret ⁽³⁾ (TL)	125,4	-	DTM Satın Alma Eğilimi ⁽²⁾⁽⁴⁾ (aylık % değişim)	% 7,4	-
Sektör sıralaması	39/88	-	Konut Satışları (yıllık % değişim)	% 22,4	-% 1,3
Krediler			Dış Talep		
Toplam Nakdi Krediler (milyar TL)	26,3	-	İhracat (bin adet)	1.622	9.978
Yıllık % değişim	% 27,5	-	Yıllık % değişim	-% 3,2	% 6,5
Sektörel krediler içindeki pay	% 1,4	-	İhracat (milyon USD)	240	1.412
Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,6	-	Yıllık % değişim	% 0,4	% 14,0

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TÜİK, BDDK, TCMB, SGK

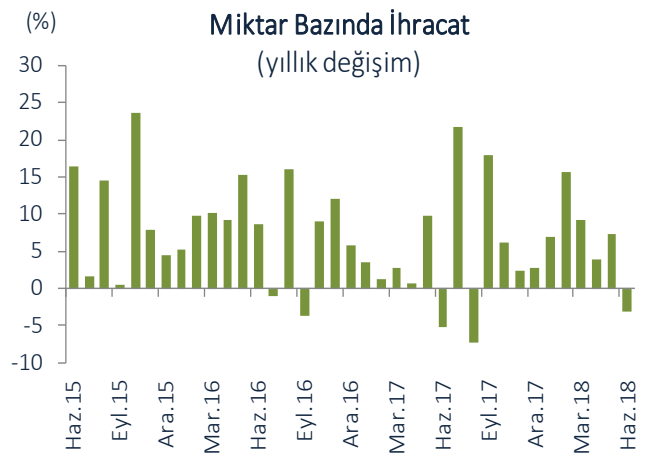
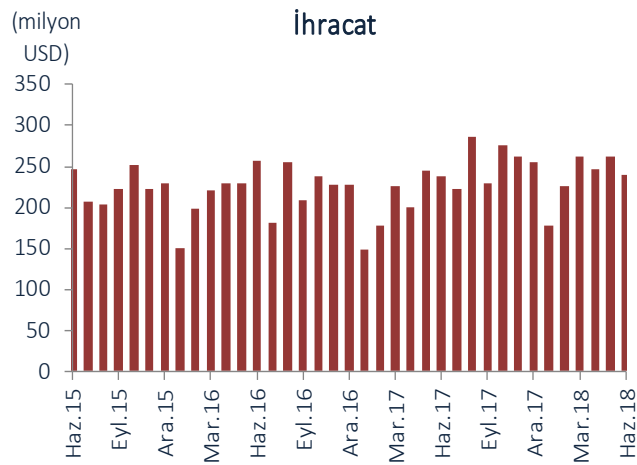
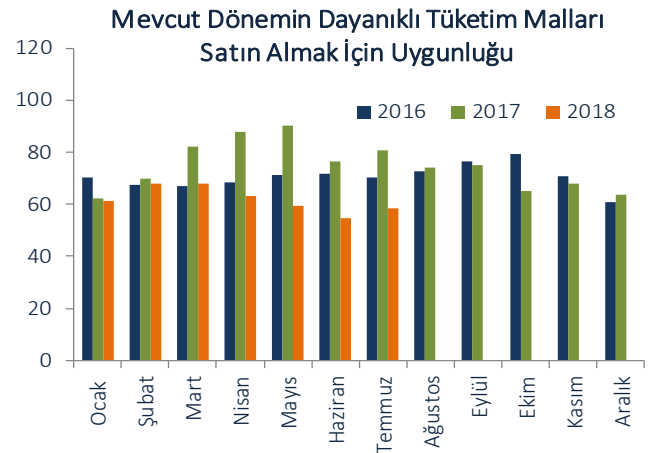
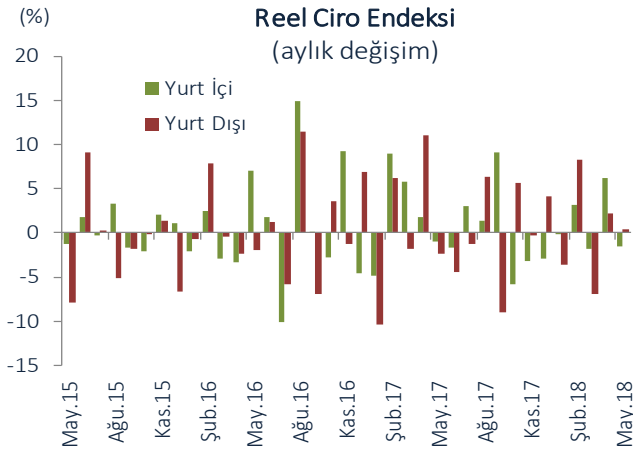
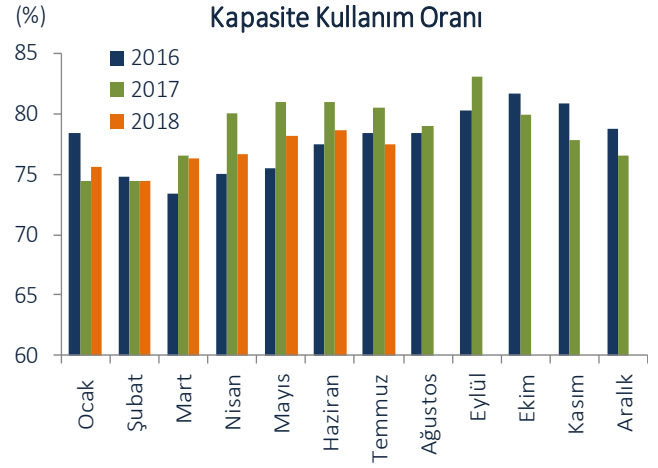
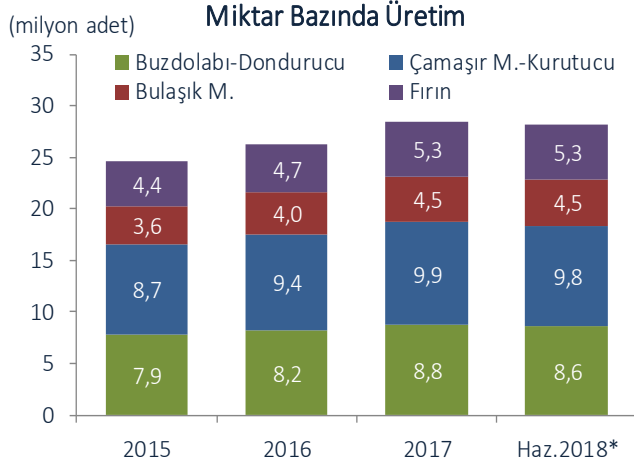
(2) Temmuz 2018 verisidir. (3) Mayıs 2018 verisidir.

(4) Tüketici güven endeksinin alt kalemlerinden olan "mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğu"nu ifade etmektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- 2018 yılının ilk yarısında yurt içinde satılan beyaz eşyaların %90'ı Türkiye'de üretildi. Aynı dönemde yurt içi pazarın görece zayıf seyri beyaz eşya üreticilerinin performansı üzerinde de olumsuz etki yarattı. Ocak-Haziran döneminde Türkiye'nin beyaz eşya üretimi yıllık bazda %2,2 oranında geriledi. Beyaz eşya sektörünün de içinde yer aldığı dayanıklı tüketim malları grubunda sanayi üretim endeksinin 2018 yılbaşından bu yana Türkiye'nin toplam sanayi üretiminin altındaki seyrini sürdürdüğü gözlemlendi.
- Beyaz eşya sektöründe yurt içi pazardaki daralma, 2018 yılının ilk altı ayında %12,8 olarak gerçekleşti. Döviz kurlarındaki artışın üretimde ithal hammadde kullanan sektörde üretim maliyetlerini artırması ve buna bağlı olarak gözlenen fiyat artışları yurt içi satışların zayıf seyretmesinde etkili oldu. Eylül 2017'de ÖTV indiriminin kaldırılmasının yanı sıra sektörde üretim maliyetlerinin tüketici fiyatlarına yansıtılmasının da etkisiyle ev aletleri kategorisinde fiyatların 2018 yılının ilk yedi ayında ortalama %18,2 oranında artış kaydettiği gözlemlendi. Tüketici enflasyon sepetinde yaklaşık %1,2 oranında ağırlığa sahip olan beyaz eşya sektöründe üretimin yaklaşık %30 ithalata bağımlı olması nedeniyle döviz kurundaki artışların fiyatlara yansıtılması tüketici enflasyonunu yukarı yönlü etkiliyor.
- Beyaz eşya sektörünün ihracatı, 2018 yılının ilk yarısında yıllık bazda %6,5 oranında genişledi. İhracat performansındaki görece olumlu tabloda Avrupa Birliği'ne (AB) üye ülkelerdeki ekonomik aktivite ve tüketici güveninin güçlü seyri etkili oldu. Beyaz eşya sektörü 2017 yılında toplam ihracatının %67,6'sını AB'ye gerçekleştirmişti. Beyaz eşya sektöründe iç talepteki zayıf seyir ve ihracattaki olumlu görünüm göz önünde bulundurulduğunda, sektördeki toplam satışlar Ocak-Haziran döneminde %0,3 ile sınırlı bir artış kaydetti.
- Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBEŞD), Temmuz ayında buzdolabı, fırın, çamaşır ve bulaşık makinesinin dâhil olduğu 4 ana üründe 2018 yılına ilişkin beklentilerinde revizyona gitti. TÜRKBEŞD, Ocak 2018'de %5,5 olan iç pazar büyüme beklentisini "%5 daralma" şeklinde revize ederken, ihracat büyümesini "%6,4" düzeyinde sabit tuttu. Böylece, toplam pazar hacmindeki büyüme beklentisi %6,1'den %3,1'e aşağı yönlü revize edildi.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TÜİK, BDDK, TCMB

(*) yıllıklandırılmış

RAKAMLARLA TURİZM SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Gelen Ziyaretçi	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Yolcu Taşımacılığı	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Yabancı Ziyaretçi (bin adet)	4.506	15.968	Dış Hatlar Uçak Trafiği (bin adet)	66,2	286,6
Yıllık % değişim	% 29,2	% 30,4	Yıllık % değişim	% 12,1	% 10,8
İlk 3 Milliyetin Payı (%)			Dış Hatlar Yolcu Trafiği (milyon kişi)	10,0	41,3
Rusya	% 22,0	% 14,9	Yıllık % değişim	% 22,4	% 21,3
Almanya	% 10,0	% 9,8	İç Hatlar Uçak Trafiği (bin adet)	79,2	443,6
İngiltere	% 6,8	% 5,4	Yıllık % değişim	% 2,3	% 4,6
İllerin Payı (%)			İç Hatlar Yolcu Trafiği (milyon kişi)	9,5	56,3
Antalya	% 42,9	% 28,6	Yıllık % değişim	% 7,6	% 12,8
İstanbul	% 24,4	% 37,5	Konaklama		
Muğla	% 10,4	% 5,8	Otel Doluluk Oranları (%)	% 56,0	% 63,1
Gelir-Gider⁽²⁾			Yıllık değişim (puan)	11,2	9,6
Turizm Geliri (milyon USD)	2.090	7.287	Ortalama Oda Fiyatları (USD)	94,5	78,6
Yıllık % değişim	% 29,0	% 30,1	Yıllık % değişim	% 20,3	% 18,7
Turizm Gideri (milyon USD)	393	1.817	İstihdam⁽²⁾		
Yıllık % değişim	-% 16,7	% 8,0	İş yeri Sayısı	19.144	-
Krediler			Toplam içindeki Pay	% 1,0	-
Toplam Nakdi Krediler (milyar TL)	76,8	-	Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	345.779	-
Yıllık % değişim	% 26,3	-	Toplam içindeki Pay	% 2,3	-
Sektörel krediler içindeki pay	% 4,1	-	Ortalama Günlük Ücret (TL)	98,4	-
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	% 4,0	-	Sektör Sıralaması	67/88	-

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.
(2) Mayıs 2018 verisidir.

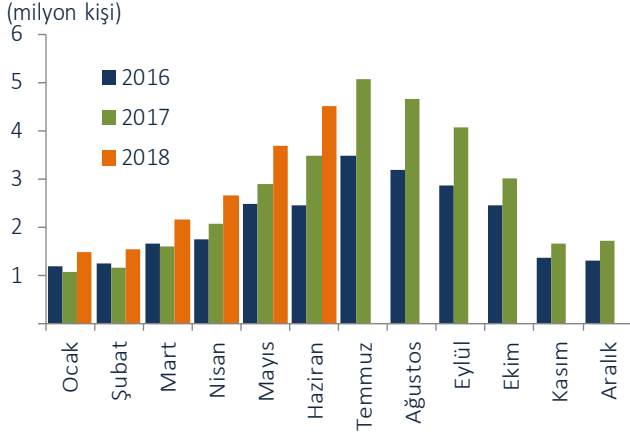
Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, TCMB, SGK, BDDK, DHMİ, TÜROB

GÜNCEL GELİŞMELER

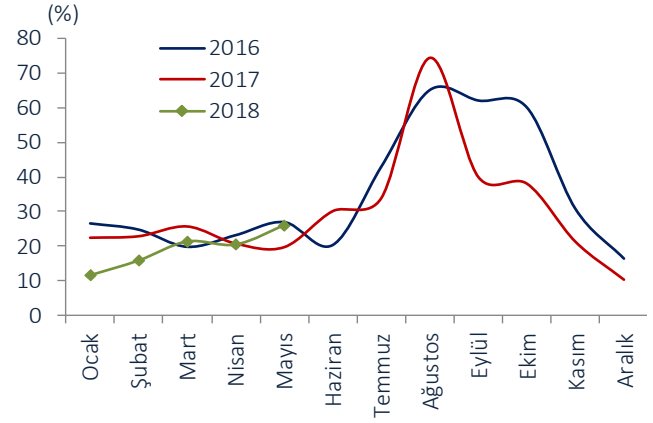
- TÜİK tarafından yayımlanan verilere göre, Türkiye'nin turizm gelirleri 2018 yılının Ocak-Haziran döneminde yıllık bazda % 30,6 artışla 11,5 milyar USD olarak gerçekleşti. Söz konusu gelirlerin 9,3 milyar USD'sini yabancı turistlerden elde edilen gelirler oluşturdu. 2017 yılının ilk yarısında ortalama 641 USD olan kişi başı turizm harcamaları ise, 2018'in aynı döneminde 667 USD'ye yükseldi. Kişi başı ortalama turizm harcamalarındaki artışta Avrupa, Hindistan ve Çin gibi kişi başı ortalama turizm harcaması yüksek olan ülkelerden Türkiye'ye gelen turist sayısındaki artışın etkili olduğu değerlendiriliyor.
- Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısı, 2018 yılının ilk yarısında yıllık bazda %30,4 artışla 16 milyon kişiye yükseldi. Aynı dönemde yabancı turist sayısı açısından %14,9 payla en üst sırada yer alan Rusya'dan gelen turist sayısının %40,6 artış kaydettiği gözlemlendi. İngiltere ise, Haziran ayında Türkiye'ye turist gönderen ülkeler içerisinde Rusya ve Almanya'dan sonra üçüncü sırada yer aldı. Bu durumda yurt dışı talebi canlandırmak isteyen İngiliz tur operatörlerinin seyahat paketlerinde uyguladığı indirimlerin etkili olduğu kaydedildi.
- Türkiye Otelciler Birliği tarafından yayımlanan verilere göre, 2018 yılının Haziran ayında konaklama tesislerinin oda başına euro bazında elde ettiği gelirler yıllık bazda %47,1 ile hızlı bir artış kaydederek 45,41 EUR olarak gerçekleşti. Öte yandan, sektörde sıkıntılı dönemi aşmak için geçmişte yapılmış olan indirimlerin de etkisiyle Türkiye, Avrupa'da oda başına gelir sıralamasında en alt sırada yer almaya devam etti. Haziran ayında otel doluluk oranlarında ise, %24,9 artışla Avrupa'daki en hızlı büyüme oranı yakalanırken, bu yükselişin Haziran ve Temmuz döneminde Rusya'da gerçekleştirilen Dünya Kupası'na rağmen gerçekleştirilmesi dikkat çekti.
- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği ve Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği'nin yeni dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Ersoy ile gerçekleştirdiği toplantıda turistlerin yurt içinde taşınmasına ilişkin sorunlar ele alındı. Taksici ve belediyelerin turizm acentalarının havalimanına girmesine engel olması nedeniyle turistlerin yurt içi taşımacılığında sıkıntı yaşadığı ifade edildi. Toplantıda ayrıca Çin ve Hindistan ile Türkiye arasındaki uçak seferi sayısının kış aylarından önce artmaya başlayacağı belirtildi.
- BDDK'nın "Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik Taslağı" kapsamında hava yolları, seyahat acentaları, taşımacılık ve konaklamaya ilgili harcamalara 6 ay taksit sınırı getirilmesi planlanıyor. Hanehalkının bilinçli tüketiminin ve basiretli borçlanmasının teşvik edilmesi amacıyla alınacak kararlar arasında yer alan bu düzenlemenin daha çok yurt dışı turizm harcamalarını, dolayısıyla seyahat acentalarının bu kapsamdaki gelirlerini etkilemesi bekleniyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

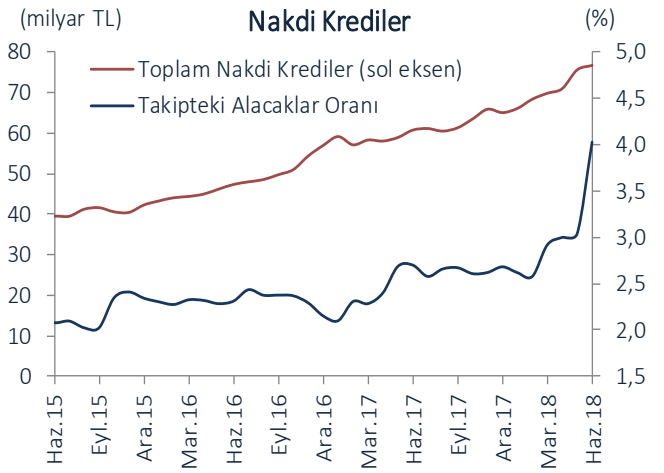
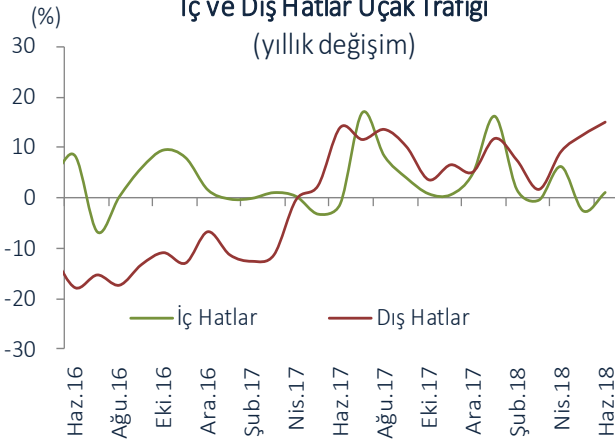
Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayısı

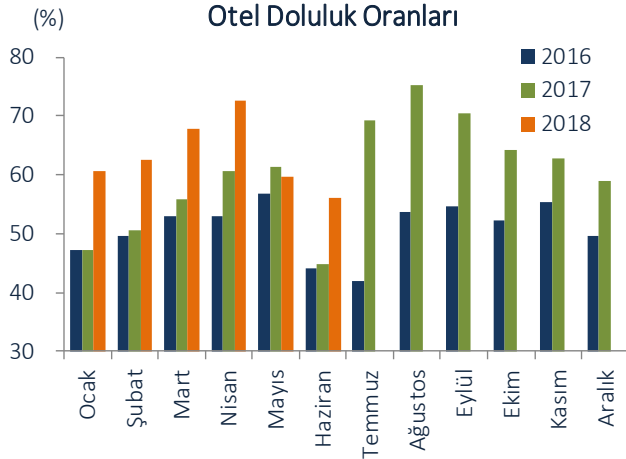
Net Seyahat Gelirleri/Dış Ticaret Açığı

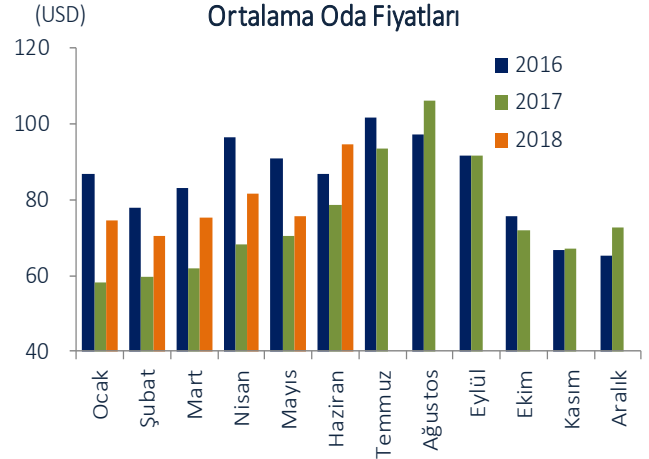
İç ve Dış Hatlar Uçak Trafiği (yıllık değişim)

Otel Doluluk Oranları

Ortalama Oda Fiyatları

Kaynak: TÜROB, BDDK, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TCMB, DHMI

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Şat Sezgin - Uzman
asli.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.